

‘Tapijt van Bayeux’ basis voor Iedema’s zoektocht

Het *tapijt van Bayeux* gaat over de strijd om het koningschap van Engeland tussen koning Harold en Koning Willem de Veroveraar. Van deze strijd maakt Sjoukje Iedema een persoonlijk deformatieproces.

Beeldende kunst

■ Marije Bouman

Het *tapijt van Bayeux*, dat ontstond in 1068 na Christus, is een intrigerend en kunstzinnig beeldverslag van de strijd om het koningschap van Engeland.

De sfeer van het tapijt sprak Iedema aan. De natuurlijke aardekleuren, de fijne lijnen waarmee alle personages die het slagveld bevolkten zijn geborduurd. De grilligheid en de typisch middeleeuwse manier van ordening die figuren vrij van natuurlijke verhoudingen in beeld brengt. Daarnaast was er het bewustzijn dat zoiets gruwelijks als deze oorlog ten grondslag lag aan zoiets schitterends als het *tapijt van Bayeux*. Het tapijt laat de gevechten op een poëtische manier zien waarbij vooral de victorie van Willem de Veroveraar wordt bezongen.

Sjoukje Iedema (1962, Tzum) wilde juist iets van de pijn en het lijden dat tijdens die gebeurtenis heeft plaatsgevonden blootleggen maar eveneens transformeren tot iets dat schoonheid in zich draagt. Tevens betekent de serie die zij uitgesmeerd over vijf jaar tijd maakte over het *tapijt van Bayeux* voor haar

een persoonlijke bewustwording en ontwikkeling.

De gelaagdheid en het experiment in het werk van Iedema is het eerste dat opvalt bij het bekijken van de tentoonstelling *tapijt van Bayeux*. Iedema werkt vaak met gemengde technieken op paneel of papier. Daarbij gaat ze vaak op een tekenachtige manier te werk. Enkele werken, zoals *Willem de Veroveraar koning van Engeland* en *Harold kroont zichzelf tot koning van Engeland*, laten zich bijna als een boek lezen. De meerdere papierbladen waaruit ze bestaan van veelal rijstpapier met tekens en lijnen hangen over elkaar heen, bewegend op iedere luchtstroom in de expositieruimte en vormen samen een fijnzinnig totaalbeeld. Sjoukje Iedema experimenteert er lustig op los en laat zich daarbij leiden door de eigenschappen van haar onderwerp maar ook door de eigenschappen van het materiaal.

Lichtheid

Sjoukje Iedema heeft een bewegelijke en poëtische lijnvoering dat het sterkste werkt wanneer het uiteindelijk werk 'ijl van sfeer blijft. Dat is bij de bovengenoemde werken het geval en bij een aantal werken die als basis de monotypetechniek hebben.

Werk van Sjoukje Iedema naar werk van het tapijt van Bayeux. Foto: Frans Andringa

Sommige werken worden te zwaar zoals *Willelm dix* waarbij de figuratie domineert zonder echt sprekend van vorm te zijn. Daarbij trekken de vorm en kleur aan de lichtheid van het papier en maken het loodzwaar. Maar ook dat maakt onderdeel uit van het proces en de zoektocht die zij beeldend is aangegaan. In zekere zin hoort het werk toch in de tentoonstelling thuis omdat het inzicht geeft in het proces waarbij emotio-

nele lading de boventoon voert.

De leeftijd van het *tapijt van Bayeux*, de historie waarin het ligt ingebed, weet Sjoukje Iedema mooi te transponeren in haar eigen materiaalgebruik en denkbeelden. De gelaagdheid maar ook de perkamentachtige uitstraling die zij aan sommige lagen papier meegeeft dragen daartoe bij. Bij het werk *Het slagveld*, tevens een van de fascinerendste panelen van deze tentoonstelling, is de

lengte van het tapijt - 70 meter lang en 50 cm hoog - terug te herkennen door de horizontaliteit van het paneel. Er zweeft in cadans een serie met zwart krijt getekende schilden in het beeld met daarboven zwevend de zwaarden die aan wegschietende pijlen doen denken.

● De expositie is te zien tot en met 15 oktober bij Artemisia in Kunstrzaken in Leeuwarden.